

*25–60 metų
moterys turėtų kartą
kas trejus metus
nemokamai pasitikrinti
dėl gimdos kaklelio
ikiivėžinių pakitimų
ar vėžio.*

*(Gimdos kaklelio vėžio prevencijos
programa)*

*Tu gali sumažinti gimdos kaklelio vėžio
atsiradimo riziką 90 %!*

Pasirūpink savimi!

Daugiau informacijos:

Higienos institutas	..... http://hi.lt/
GLOBOCAN 2008	..... http://globocan.iarc.fr/
Pasaulio sveikatos organizacija (PSO)	..... http://www.who.int/
Vilniaus universiteto Onkologijos institutas (VUOI)	..... http://www.vuoi.lt/
European cervical cancer association (ECCA)	..... http://www.ecca.info/ltr
LR SAM įsakymas „Dėl gimdos kaklelio piktybiinių naviku prevencinių priemonių, apmokamų iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, finansavimo programas patvirtinimo“	

Higienos institutas. Biudžetinė įstaiga
Didžioji g. 22, LT-01128 Vilnius
Tel. +370 5 26 2 4583, faks. +370 5 262 4663.
El. paštas: institutas@hi.lt

Pasirūpink savimi

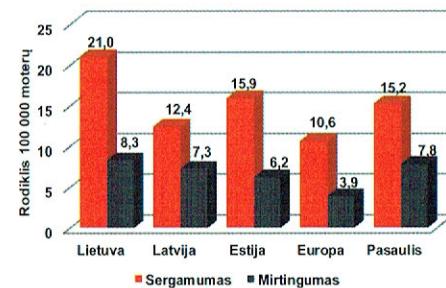
ir išvenk

gimdos kaklelio vėžio

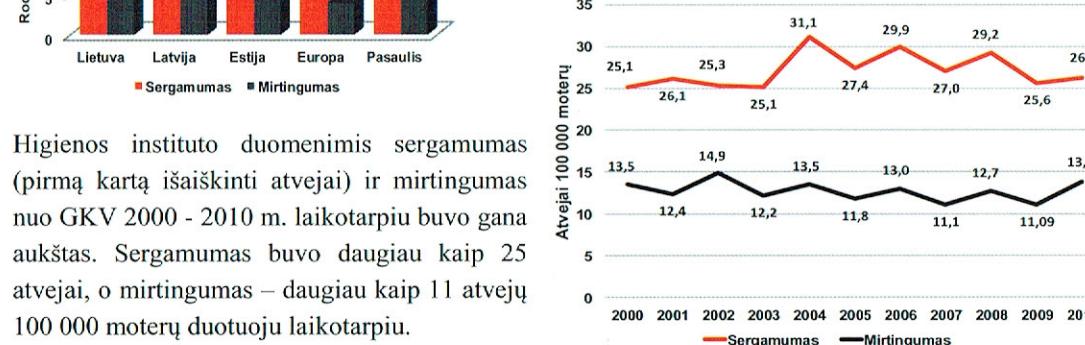
Statistika

Gimdos kaklelio vėžys (GKV) – dažna moterų onkologinė liga. Šios lokalizacijos vėžys 2009 m. užėmė 5-ąją vietą po krūties, odos piktybinių navikų, gimdos kūno ir kiaušidžių vėžių.

GLOBOCAN 2008 m. duomenimis, Lietuvoje daugiausiai serga 45-49 metų moterys. Iš visų Europos ir pasaulio šalių gimdos kaklelio vėžiu daugiausia serga mūsų šalies moterys.

Higienos instituto duomenimis sergamumas (pirmą kartą išaiškinti atvejai) ir mirtingumas nuo GKV 2000 - 2010 m. laikotarpiu buvo gana aukštas. Sergamumas buvo daugiau kaip 25 atvejai, o mirtingumas – daugiau kaip 11 atvejų 100 000 moterų duotuoju laikotarpiu.

Gimdos kaklelio vėžys (GKV)

Pagrindinis ligą lemiantis rizikos veiksny s yra žmogaus papilomos viruso (ŽPV) infekcija.

ŽPV sukelia pakimus lastelėse (ankstyvojo arba iki vėžinėje stadijoje), kurie ilgainiui virsta vėžiu. Pakitusias lasteles lengva pašalinti ir užkirsti kelią vystytis vėžiui. Deja, lastelių pakitimus moteris nejaučia. Jas galima aptikti tik vienu būdu – reguliariai tikrintis, atliekant PAP tepinėlio tyrimą. PAP tepinėlio tyrimas 25 - 60 m. moterims nemokamai gali būti atliekamas kartą per trejus metus. Tačiau kai kuriais atvejais – ir dažniau.

GKV vystosi apie 10-15 metų. Vėlyvoje jo stadijoje, kai pakitusios lastelės tampa vėžinėmis gali pasireikšti tokie požymiai:

- kraujavimas iš maksties po lytinės santykį;
- neįprastos maksties išskyros;
- skausmai lytinė organų srityje ir kt.

Vėlyvosios stadijos GKV gydomas keliais būdais: operuojant, spindulinė terapija ir chemoterapija. Bet kuris iš šių gydymo būdų gali turėti neigiamų pasekmių Jūsų sveikatai. Tad norėdami išvengti jų, labai svarbu laiku pastebėti lastelių pakitimus (PAP tepinėlio tyrimas) ir jau iki vėžinių pokyčių stadijoje skirti gydymą, sumažinant vėžio atsiradimo riziką 90 %.

GKV rizikos veiksniai:

1. Didelis lytinų partnerių skaičius;
2. Lytinų santykų pradžia jauname (iki 18m.) amžiuje;
3. Ilgalaikis oralinių kontraceptiku vartojimas;
4. Gimdymų skaičius;
5. Nėštumo nutraukimai;
6. Rūkymas;
7. Karotinų kieko trūkumas;
8. Imunitetą silpninančios ligos;
9. Nepakankamas daržovių ir vaisių vartojimas;
10. Antsvoris;
11. Paveldimumas.